

نقش مجلات رشد در ارتقای مهارت‌های برنامه‌ریزی و مطالعه درسی در بین دانش‌آموزان

نیره شاه محمدی^{۱*}

چکیده

هدف: هدف این مطالعه بررسی نقش مجله‌های رشد دانش‌آموزی بر ارتقای مهارت‌های برنامه‌ریزی و مطالعه درسی در بین دانش‌آموزان بود.

روش: این مطالعه از نوع پس‌رویدادی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی و دوره اول و دوم متوسطه استان‌های تهران و البرز در سال تحصیل ۹۷-۹۶ به تعداد ۶۸۳۹۸۹ نفر بودند. با استفاده از فرمول کوکران ۱۸۹۰ نفر حجم نمونه تعیین و با روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. پرسشنامه‌ای تلفیقی از دو پرسشنامه مهارت برنامه‌ریزی و مطالعه دکتر سیف و و مجله‌های رشد سؤال استفاده شد. روایی صوری پرسشنامه با نظر ۱۰ نفر از افراد متخصص بررسی و تعیین شد. پایایی پرسشنامه با آلفای کراباخ ۰/۷ به دست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار، آزمون t تک متغیره، خی دو و تحلیل واریانس و با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها: نتایج حاصل از اجرای آزمون تحلیل واریانس دوره‌ها (تعامل جنسیت و دوره تحصیلی) نشان داد که بین میزان تاثیر مطالعه مجله‌های رشد بر مهارت‌های عمومی مطالعه، در بین دانش‌آموزان دختر و پسر و در دوره‌های تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود داشت. به عبارت دیگر میزان تاثیر این مجله‌ها بر مهارت‌های عمومی مطالعه در دختران بیشتر از پسران است ($F=3/907$ ، $P<0/048$).
نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد مطالعه مجله‌های رشد مهارت‌های برنامه‌ریزی و مطالعه درسی شامل: برنامه‌ریزی و زمانبندی مطالعه درسی و ایجاد آمادگی برای امتحان در دانش‌آموزان را ارتقاء داده است. میزان این تاثیر در بین دانش‌آموزان دختر بیشتر از دانش‌آموزان پسر بوده است.

کلمات کلیدی: برنامه‌ریزی و زمانبندی مطالعه، مهارت‌های عمومی مطالعه، مهارت‌های مطالعه درسی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱ عضو هیئت علمی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش، تهران، ایران، Nsh_teh@yahoo.com

مقدمه

میزان مطالعه و روی آوردن به کتاب و مجله و کسب اطلاعات و مهارت‌های مورد نیاز زندگی مانند مهارت برنامه‌ریزی و مطالعه از مهمترین شاخصه‌های رشد و توسعه کشورها است. به طوری که یونسکو در بسیاری از کنفرانس‌های خود اساس توسعه اقتصادی را گسترش انتشار کتاب و برنامه‌ریزی دراز مدت آموزشی دانسته است. زیرا استفاده از یک برنامه‌ریزی استاندارد و با اصول صحیح علمی به فرد کمک خواهد کرد انرژی و توان ذهنی خود را بیهوده به هدر ندهد. در این نوع برنامه‌ریزی‌های استاندارد عمدتاً روشهای مفیدی مورد استفاده قرار می‌گیرد که موجب خواهد شد، فرد بیشترین استفاده را از توان ذهنی خود بکند و از اتلاف آن جلوگیری کند. شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل نیز، کتاب، مطالعه و برخورداری از مهارت‌های مرتبط با آن را یکی از وسایل لازم در عمران و پیشرفت ملت‌ها دانسته است (یونسکو^۱، ۲۰۱۴؛ سوختانلو، ۱۳۹۳).

امروزه گرچه کتاب و کتابخوانی از جمله مهم‌ترین وسایل برای انتقال مفاهیم، بالا بردن درجه آگاهی و رشد اجتماعی و کسب مهارت‌های زندگی محسوب می‌شود و بدون اشاعه فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در بین مردم مخصوصاً دانش‌آموزان، آن‌ها نه تنها در تبادل اندیشه‌ها و خلاقیت‌های جهانی قرار نمی‌گیرند، بلکه به دلیل برخوردار نبودن از رابطه صحیح و مترقی فکری، در مدار بسته فرهنگی خود منجمد می‌شوند (سالاری، فتاحی و دیانی، ۱۳۹۳)؛ بنابراین آموزش و پرورش باید این باور را در دانش‌آموزان به وجود آورد که در کنار کتاب‌های درسی و به منظور اینکه بتوانند پا به پای پیشرفت‌های علمی و صنعتی پیش بروند، باید به منابع غیردرسی و مطالعاتی تکمیلی در قالب کتاب و مجله و روزنامه دسترسی داشته باشند و آن‌ها را مطالعه کنند تا از این طریق علاوه بر کسب اطلاعات و دانش روز با مهارت‌های زندگی از جمله روش‌ها و مهارت‌های برنامه‌ریزی و مطالعه درسی آشنا شوند (فردانش، ۱۳۹۵).

امروزه برنامه‌ریزی امور درسی یکی از مهمترین فعالیت‌ها در زندگی تحصیلی دانش‌آموزان محسوب می‌شود و اهمیت زیادی مانند سایر جنبه‌های زندگی دارد. بر این اساس انجام این فعالیت مهم به نحو احسن بطوری که نتایج خوب و عالی در بر داشته باشد اهمیت زیادی پیدا می‌کند. به عبارت دیگر دانش‌آموزان می‌توانند با مطالعه غیردرسی، مجالات و روزنامه‌ها که در تکوین شخصیت فردی و روند زندگی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آنان نقش اساسی دارد، بیاموزند چگونه برای بهبود کیفیت تحصیلی و یادگیری خود برنامه‌ریزی کنند، با شیوه‌های کسب اطلاعات آشنا شوند و بیاموزند چگونه برای برقراری ارتباط و مبادله اطلاعات اقدام کنند (جوادی یگانه و هاشمی، ۱۳۹۲).

علیرغم اهمیت برنامه‌ریزی در زندگی، به نظر می‌رسد نظام آموزشی به طور اعم و معلمان به طور اخص، دانش‌آموزان را به مطالعه و کتابخوانی، خصوصاً مطالعه غیردرسی به منظور کسب مهارت‌های مورد نیاز زندگی عادت نداده و آنها را به مطالعه تشویق و ترغیب نمی‌کنند. به طوری که آن‌ها معمولاً کتاب‌های درسی را برای امتحان مطالعه می‌کنند بدون آنکه با شیوه‌های درست برنامه‌ریزی و مطالعه درسی و غیر درسی آشنا باشند و مهارت‌های لازم را در این زمینه بیاموزند. این در حالی است که همچون سایر امور زندگی مسائل تحصیلی نیز از لحاظ تنظیم وقت و زمان دارای اهمیت هستند. برنامه‌ریزی به فرد کمک خواهد کرد، استفاده مفیدتری از مدت زمانی که در اختیار دارد، بکند و از اتلاف وقت خود جلوگیری نماید. مسأله وقت در برخی موارد تحصیلی همچون نزدیکی امتحانات و در حین برنامه‌ریزی برای کنکور اهمیت شایان توجهی دارد. از دست دادن وقت برابر با از دست دادن بسیاری از موفقیتها در آینده خواهد بود (سالاری، فتاحی و دیانی، ۱۳۹۳).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد بسیاری از دانش‌آموزان علیرغم اینکه ساعت‌ها وقت خود را برای خواندن دروس صرف می‌کنند ولی در امتحانات و پرسش‌های شفاهی در کلاس و سایر آزمون‌ها نتیجه دلخواه کسب نمی‌کنند و این مسأله برای اولیاء، دبیران و خود دانش‌آموزان قابل تحمل نمی‌باشد و یکی از عواملی که می‌تواند بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر داشته باشد؛ مهارت برنامه‌ریزی برای مطالعه و درس خواندن است. این مهارت به عنوان یک عنصر نیرو دهنده در فرایند تعلیم و تربیت از اهمیت

¹ UNESCO

بالایی برخوردار است (مسعودی، ۱۳۹۰). همچنین در بین علل بروز افت تحصیلی در بین دانش‌آموزان (مانند: پویا نبودن محتوای کتاب‌های درسی، تکیه بر محفوظات در مدارس، عدم به کارگیری تفکر خلاق، تکیه بر سیاست تک متنی در نظام آموزش و پرورش، فرهنگ سطحی خوانی و عدم تأمل در مطالعات، شیوه‌های تدریس معلمان، نظام ارزشیابی تحصیلی) می‌توان به عدم آشنایی دانش‌آموزان با شیوه‌ها و مهارت‌های برنامه ریزی نیز اشاره نمود. این درحالی است که هنر آموزش و پرورش و مدرسه‌ها باید این باشد که ضمن افزایش انگیزه و علاقه دانش‌آموزان به مطالعه و یادگیری، آن‌ها را با مهارت‌های مورد نیاز شان آشنا نمایند (سالاری، فتاحی، دیانی، ۱۳۹۳). در این میان رسانه‌های آموزشی نقش بسیار مهم و مؤثری را می‌توانند در آموزش، ایجاد و ارتقای این مهارت ایفا نمایند. بهره‌گیری از رسانه‌ها و وسایل آموزشی باعث سهولت، سرعت و دقت در امر آموزش و یادگیری می‌گردد. رسانه‌ها و ابزارهای آموزشی، امکاناتی هستند که اگر در فرایند یاددهی-یادگیری به نحو شایسته مورد استفاده قرار گیرند، در مفهوم‌سازی و ساخت دانش و کسب مهارت‌های مورد نیاز مانند مهارت برنامه ریزی مطالعه و به مخاطب کمک فراوانی می‌کنند. رسانه‌های آموزشی را می‌توان برای ایجاد اطلاعات یا درک جدید از یک موضوع، یادگیری مهارت‌های جدید، تغییر در باور و نگرش مخاطبان و تغییر در شیوه زندگی آنان به کار برد. به عبارت دیگر رسانه آموزشی قابلیت انتقال کل محتوای آموزش به مخاطبان را دارد (فردان، ۱۳۹۵).

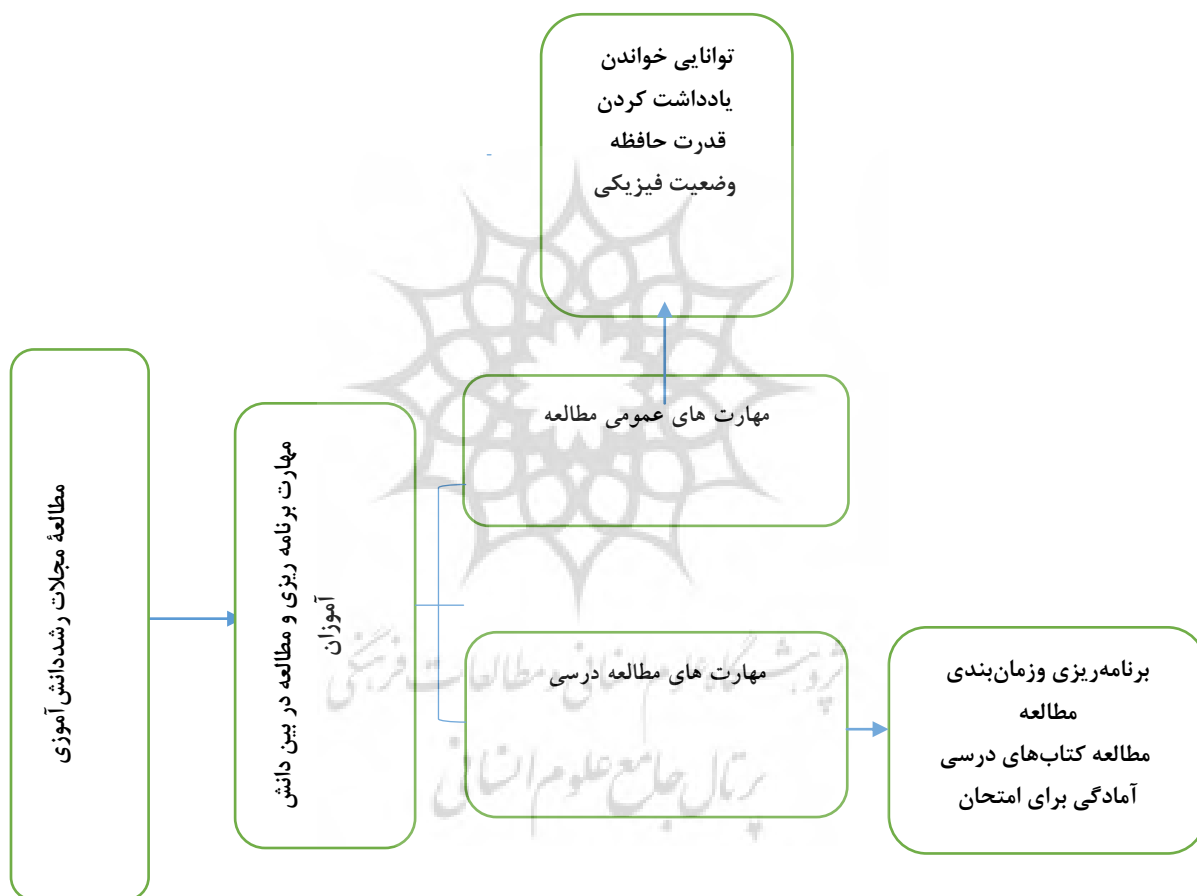
کتاب‌ها، روزنامه‌ها و مجلات و اسناد و مواد تکثیر شده، رسانه‌های مکتوب محسوب می‌شوند و بیشترین فراوانی استفاده در بین مخاطبان دارند. یکی از متداول‌ترین این رسانه‌ها در بین دانش‌آموزان، مجله‌های کمک آموزشی است که مخاطبان اصلی آن‌ها معلمان و دانش‌آموزان بوده و به علت محتوای آموزشی غنی و تنوع در قالب‌های آرایه محتوا و به روز بودنشان همواره مورد اقبال مخاطبان خود قرار گرفته‌اند (شهاب لو، ۱۳۹۴). مجله‌های رشد یکی از این رسانه‌های مکتوب و نام مشترک سی دو عنوان مجله‌ای است که در دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش منتشر می‌شود. این مجله‌های می‌کوشند با تأکید بر تحول بنیادین در آموزش و پرورش با رویکرد فرهنگی-تربیتی، توسعه عدالت آموزشی، ارتقای جایگاه علمی تربیتی توسعه مشارکت همه جانبه و بهینه‌سازی منابع انسانی آموزش و پرورش و با رعایت اصول خدشه‌ناپذیر از جمله درستی، دقت، روشنی، روزآمدی و جذابیت و بهبود وضعیت آموزش و پرورش مدارس ایفای نقش نمایند و متناسب با تحولات علمی، پژوهشی و فناوری با تکیه بر هویت ملی و ارزش‌های فرهنگی و اسلامی، زمینه‌های لازم را برای تحقق اهداف عالی آموزش و پرورش فراهم سازند (مظاهری، ۱۳۹۲).

پژوهش‌های معدودی به بررسی شیوه‌های برنامه ریزی و مطالعه در بین دانش‌آموزان پرداخته‌اند در ایران درخشان و همکاران (۱۳۸۷) به "مقایسه راهبردهای یادگیری و مطالعه در بین دانش‌آموزان موفق و ناموفق پیش‌دانشگاهی در شهر میانه" پرداختند و نتیجه گرفتند که دانش‌آموزان موفق بیشتر از دانش‌آموزان ناموفق از راهبردهای یادگیری و مطالعه استفاده می‌کنند و شرایط مطالعه، مطالعه فعال و سبک مطالعه را رعایت می‌کنند. دانش‌آموزان ناموفق بیشتر از دانش‌آموزان موفق، عادت‌های نامناسب مطالعه دارند. در کاربرد راهبردهای یادگیری و مطالعه، بین دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری مشاهده نشد. فاضل (۱۳۸۱) به "بررسی نوع و میزان مطالعات غیردرسی دانش‌آموزان دوره متوسطه و شناسایی عوامل موثر بر آن" پرداخت. نتایج نشان داد که عدم دسترسی دانش‌آموزان به کتب مورد علاقه و گرانی آنها موجب کاهش میزان مطالعه غیردرسی دانش‌آموزان می‌گردد. در مقابل تشویق معلم به مطالعه غیردرسی و تبلیغات کتاب‌خوانی، مسابقات مجله خوانی و کتاب‌خوانی میزان تمایل به مطالعه غیردرسی را افزایش می‌دهد. در خارج از ایران موروتی و همکاران^۱ (۲۰۱۶) به "بررسی شیوه‌های مطالعه و پیشرفت تحصیلی در میان دانش‌آموزان راهنمایی و بالاتر از شهر میسور" پرداختند. نتایج نشان داد: عادات مطالعه پیشرفت تحصیلی بالاتر را تسهیل می‌کند. عادات مطالعه در دانش‌آموزان مدارس متوسطه در سطح قابل توجهی بهتر از دانش‌آموزان راهنمایی است. بین عادات مطالعه و پیشرفت تحصیلی ارتباط مهم وجود دارد. ژان و همکاران^۲ (۲۰۱۰) به بررسی راه موفقیت

¹ Murthy et al

² Jean et al

علمی: مهارت‌های مطالعه و نگرش در بین دانش‌آموزان پرداختند نتایج نشان داد در میان عادات مطالعه نامطلوب، مدیریت ناکارآمد زمان، عدم برنامه‌ریزی تمرکز در مطالعات خود، ضعف در مهارت‌های خواندن، عدم آشنایی با تکنیک‌های تست زدن، نگرش نامطلوب نسبت به رفتار و روش تدریس معلمان را می‌توان ذکر کرد. سیروهی^۱ (۲۰۰۴) نیز، یکی از مهمترین عوامل تأثیرگذار بر افت عملکرد تحصیلی واحدهای مورد پژوهش، را روش‌های نادرست مطالعه دانستند، به طوری که در مطالعه وی کلیه افرادی که عملکرد تحصیلی ضعیفی داشتند، از مهارت‌های مطالعه ضعیفی برخوردار بودند. گاردینر^۲ (۲۰۰۱) رابطه بین شیوه مطالعه و سواد خواندن نتایج نشان داد: دانش‌آموزانی که مطالعه آزاد دارند از سطح سواد بیشتری برخوردارند و نمرات خوبی کسب می‌کنند. دادن وقت برای مطالعه در پایان کلاس، انگیزه مطالعه دانشجویان را افزایش می‌دهد. در یک جمع بندی کلی از ادبیات پژوهش و ابعاد بررسی شده در پژوهش‌های متعدد، در این پژوهش نقش مجلات رشد بر تقویت مهارت برنامه‌ریزی و مطالعه در بین دانش‌آموزان در دو بعد مهارت‌های عمومی، مهارت‌های مطالعه درسی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

شکل ۱. مدل مفهومی

¹ Sirohi

² Gardiner

روش پژوهش

این مطالعه از منظر هدف کاربردی و از منظر شیوه گردآوری اطلاعات توصیفی از نوع پس رویدادی بود. زیرا که دانش‌آموزان از پایه اول ابتدایی تا پایان دوره متوسطه، هر سال بطور منظم و از طریق مدرسه مجلات رشد را دریافت کردند، بنابراین با توجه به دریافت و مطالعه مستمر مجلات رشد توسط دانش‌آموزان در دوره‌های متفاوت تحصیلی، پژوهشگر در این روش، به بررسی نقش مجله‌های رشد بر عادت به مطالعه در بین دانش‌آموزان دوره‌های دوم ابتدایی و اول و دوم متوسطه می‌پردازد. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی و دوره متوسطه (دوره اول و دوم) مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ از دو استان تهران (به تعداد ۴۷۶۰۰۱ نفر) و البرز (به تعداد ۲۰۹۹۸۸) در مجموع به تعداد ۶۸۳۹۸۹ نفر تشکیل می‌دادند. لازم به ذکر است دانش‌آموزان دوره اول ابتدایی به لحاظ سنی قادر به پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه‌ها نبودند، همچنین به علت محدودیت زمانی و منابع در دسترس امکان بررسی تمامی دانش‌آموزان این سه دوره تحصیلی در تمامی استان‌ها وجود نداشت، بنابراین جامعه آماری محدود به دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی و دوره اول و دوم متوسطه از دو استان تهران و البرز بود. دو استان یادشده جزء کلان شهرهایی هستند که به لحاظ ترکیب فرهنگی و گوناگونی گروه‌ها و طبقه‌های اجتماعی و اقتصادی و نیز نوع و میزان استفاده از نشریات رشد در نواحی مختلف می‌توانند به عنوان نماینده کل کشور مورد بررسی قرار گرفتند.

با عنایت به حجم جامعه آماری این پژوهش که شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی و دوره اول و دوم متوسطه متوسطه دو استان تهران و البرز به تعداد ۶۸۳۹۸۹ بود، حجم نمونه مورد بررسی با استفاده از فرمول کوکران ۱۸۹۰ نفر تعیین گردید. برای انتخاب اعضای گروه نمونه از روش تصادفی چند مرحله‌ای استفاده شد. برای این کار مراکز هر یک از دو استان تهران و البرز (شهر تهران و کرج) برای نمونه‌گیری در نظر گرفته شدند. سپس مناطق تحت پوشش دو شهر به لحاظ جغرافیایی تقسیم و با توجه به تعداد مناطق تحت پوشش در هر استان پنج منطقه آموزشی از تهران (۳، ۶، ۸، ۹، ۱۵) و ۲ منطقه آموزشی از کرج (۱ و ۴) به صورت تصادفی انتخاب شد. در مرحله بعد از هر منطقه ۳ مدرسه پسرانه و ۳ مدرسه دخترانه به صورت تصادفی معین و از هر یک از آن‌ها یک کلاس در پایه‌های ۴ و ۵ و ۶ ابتدایی (۳ کلاس) و ۷ و ۸ و ۹ (۳ کلاس) در دوره متوسطه اول و ۱۰، ۱۱ و ۱۲ (سه کلاس) در دوره متوسطه دوم مشخص و از هر کلاس ۱۵ دانش‌آموز به طور تصادفی انتخاب شد. با توجه به این که احتمال افت آزمودنی و عدم بازگشت پرسشنامه وجود داشت به تعداد ۲۲۰۰ پرسشنامه در بین افراد گروه نمونه توزیع گردید.

جهت گردآوری داده‌ها و با توجه به اهداف و فرضیات تحقیق از یک پرسشنامه که تلفیقی از پرسشنامه مهارت برنامه ریزی و مطالعه دکتر سیف و پرسشنامه مجلات رشد، با ۵۵ سؤال استفاده شد. این پرسشنامه دارای سه بخش بود. بخش اول: راهنما، هدف از انجام تحقیق و شیوه پاسخگویی توضیح داده شد. بخش دوم: اطلاعات فردی چون: سن، جنس، مقطع، پایه تحصیلی و رشته افراد گروه نمونه، نوع تحصیلات و شغل پدر و مادر پاسخ دهندگان و نوع مدرسه دریافت گردید. بخش سوم: به ترتیب پرسش‌های زیر را شامل می‌شد.

پرسش‌های برنامه ریزی و مهارت مطالعه: فرم اولیه پرسشنامه توسط دکتر سیف ساخته شده است. آزمودنی می‌تواند برای هر یک از سه ماده سه گزینه "همیشه یا بیشتر اوقات"، "بعضی اوقات" یا "بندرت یا هرگز" را انتخاب کند. پرسشنامه عادت‌های مطالعه در مجموع ۷ حیطه: تقسیم زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، انگیزش یادگیری، حافظه، برگزاری امتحانات را می‌سنجد. این بخش پرسشنامه ۳۴ سؤال را شامل می‌شود.

پرسش‌های سنجش میزان مطالعه مجلات رشد: در این بخش سوالاتی نظیر: آیا مجلات رشد را دریافت می‌کنند؟ آیا مشترک مجله رشد هستند؟ چه میزان از مجله رشد را مطالعه می‌کنند؟ چند ساعت از مطالعه غیردرسی خود را صرف مطالعه مجله رشد می‌کنند؟ پرسیده شد. این بخش دارای ۸ سوال بود.

جدول ۱. مولفه‌های مهارت‌های عمومی مطالعه

تعداد سوال‌ها	مولفه‌های مهارت‌های عمومی مطالعه
۶	وضعیت فیزیکی
۵	توانایی خواندن
۳	یادداشت کردن
۴	قدرت حافظه
شماره سوالات	مهارت‌های مطالعه درسی
۹	آمادگی برای امتحان
۷	برنامه ریزی و زمانبندی مطالعه
شماره سوالات	مجلات رشد
۴۸ الی ۵۵	مطالعه مجلات رشد

به منظور بررسی روایی پرسشنامه با نظر ۱۰ نفر از افراد متخصص بررسی و روایی محتوایی آن مورد تایید قرار گرفت. برای تعیین پایایی ابزار، ابتدا ۹۰ نفر از اعضای گروه نمونه (۳۰ نفر دوره ابتدایی دوم، ۳۰ نفر دوره اول متوسطه و ۳۰ نفر دوره دوم متوسطه) به صورت تصادفی انتخاب شدند تا به پرسشنامه پاسخ دهند. این گروه دوبار، به فاصله یک ماه به سوالات پرسشنامه پاسخ دادند. سپس پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کراباخ ۰/۷ محاسبه شد. در این پژوهش از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده استفاده شد. داده‌های گردآوری شده از اعضای گروه نمونه از طریق دو پرسشنامه عادت‌های مطالعه و محقق ساخته استخراج و سپس از طریق نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در بخش توصیفی از شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی استفاده شد. سپس با بهره‌گیری از آزمون کولموگروف-سمیرنوف نرمال بودن داده‌ها تایید گردید و سپس با توجه به فرضیه‌ها از آزمون تی تک متغیر، تی گروه‌های مستقل، تحلیل واریانس یک راهه و چندراهه استفاده شد.

یافته‌ها

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی مهارت‌های عمومی مطالعه در دوره‌های تحصیلی

دوره تحصیلی	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار	تفاوت در سطح ۹۵		کمینه	بیشینه
					سطح پایین	سطح بالا		
دوره دوم ابتدایی	۸۲۵	۳۸.۵۴	۴.۱۶	۰.۱۴	۳۸.۲۶	۳۸.۸۳	۲۱	۴۹
دوره اول متوسطه	۶۸۳	۳۷.۰۷	۴.۰۶	۰.۱۶	۳۶.۷۷	۳۷.۳۸	۲۳	۴۹
دوره دوم متوسطه	۶۷۶	۳۵.۸۴	۴.۳۵	۰.۱۷	۳۵.۵۱	۳۶.۱۷	۲۱	۴۷
کل	۲۱۸۴	۳۷.۲۵	۴.۳۳	۰.۰۹	۳۷.۰۶	۳۷.۴۳	۲۱	۴۹

جدول ۳. نتیجه آزمون تحلیل واریانس یکراهه مهارت‌های عمومی مطالعه در دوره‌های تحصیلی

مؤلفه	منبع تغییر	مجموع مجزورات	df	میانگین مجزورات	F	p
مهارت‌های عمومی مطالعه	بین گروهی	۲۷۴۱.۲۳۳	۲	۱۳۷۰.۶۱۶	۷۸.۱۳۰	۰/۰۰۱
	درون گروهی	۲۸۲۶۰.۷۴۵	۲۱۸۱	۱۷.۵۴۳		
کل		۴۱۰۰۱.۹۷۸	۲۱۸۳			

جدول ۴. آزمون تعقیبی توکی برای تفاوت مهارت‌های عمومی مطالعه در دوره‌های تحصیلی

مولفه	(I) دوره های تحصیلی	(J) دوره های تحصیلی	تفاوت میانگین های (I-J)	خطای معیار	P	
					تفاوت در سطح ۹۵	تفاوت در سطح ۹۰
مهارت‌های عمومی مطالعه	دوره دوم ابتدایی (چهارم تا ششم)	دوره اول متوسطه	۱.۴۶۷۱(*)	۰.۲۱۶۶۸	۰/۰۰۱	۰.۹۵۹۰
	دوره اول متوسطه	دوره دوم متوسطه	۲.۷۰۱۶(*)	۰.۲۱۷۲۹	۰/۰۰۱	۲.۱۹۲۰
	دوره اول متوسطه	دوره دوم متوسطه	۱.۲۳۴۴(*)	۰.۲۲۷۲۳	۰/۰۰۱	۰.۷۰۱۵

جدول ۵. تحلیل واریانس دوره‌های مهارت‌های عمومی مطالعه براساس جنسیت و دوره تحصیلی

منبع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	نسبت f	سطح معناداری	اندازه اثر
عرض از مبدا	۲۹۷۱۹۰۳.۲۹۳	۱	۲۹۷۱۹۰۳.۲۹۳	۱۷۱۳۵۸.۰۹	۰/۰۰۱	۰.۹۸۷
جنسیت	۶۷.۷۶۰	۱	۶۷.۷۶۰	۳.۹۰۷	۰.۰۴۸	۰.۰۰۲
دوره تحصیلی	۲۶۳۴۰.۴۵	۲	۱۳۱۷۰.۲۳	۷۵.۹۳۹	۰/۰۰۱	۰.۰۶۵
تعامل جنسیت با دوره تحصیلی	۳۸۴.۴۳۳	۲	۱۹۲.۲۱۷	۱۱.۰۸۳	۰/۰۰۱	۰.۰۱۰
خطا	۳۷۷۷۳.۵۶۱	۲۱۷۸	۱۷.۳۴۳			
کل	۳۰۷۰۹۱۷.۰۰۰	۲۱۸۴				

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از اجرای آزمون t تک نمونه ای مشخص کرد که مطالعه مجله‌های رشد دانش‌آموزی در افزایش مهارت‌های عمومی مطالعه دانش‌آموزان شامل افزایش توانایی خواندن و یادداشت برداشتن، تقویت حافظه و بهبود شرایط فیزیکی مطالعه تاثیر داشته است. همچنین نتایج حاصل از اجرای آزمون تحلیل واریانس دوره‌ها (تعامل جنسیت و دوره تحصیلی) نشان داد که بین میزان تاثیر مطالعه مجله‌های رشد بر مهارت‌های عمومی مطالعه، در بین دانش‌آموزان دختر و پسر و در دوره‌های تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. گرچه میزان این تاثیر بسیار کم است ($f=11/083, P < 0/001, \theta = 0/10$). به عبارت دیگر میزان تاثیر این مجله‌ها بر مهارت‌های عمومی مطالعه در دختران بیشتر از پسران است. گرچه میزان این تفاوت بسیار اندک است. ($f=3/907, \theta = 0/02, P < 0/048$) همچنین در دوره های تحصیلی نیز بین میزان تاثیر مطالعه مجله‌های رشد بر مهارت‌های عمومی مطالعه شامل افزایش توانایی خواندن و یادداشت برداری و تقویت قدرت مطالعه و بهبود شرایط فیزیکی در بین دختران و پسران تفاوت معنی دار وجود دارد. به عبارت دیگر مطالعه این مجله‌ها، مهارت‌های عمومی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم ابتدایی را بیشتر از دانش‌آموزان دوره اول متوسطه، و مهارت‌های دانش‌آموزان دختر و پسر دوره اول متوسطه را بیشتر از دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه افزایش می‌دهد. این یافته‌ها با بخشی از یافته‌های پژوهش‌های، فاضل (۱۳۸۰) در داخل کشور و پژوهش‌های، مؤسسه ملی تراست (۲۰۱۴)، گاردینر (۲۰۰۱) در خارج کشور همسواست. اما یافته‌های این مطالعه با بخشی از یافته‌های پژوهش‌های مورتی و همکاران (۲۰۱۶) همراستا نیست. آن‌ها دریافتند که مهارت‌های مطالعه در دانش‌آموزان مدارس متوسطه در سطح قابل توجهی بهتر از دانش‌آموزان دوره راهنمایی (دوره اول متوسطه) است.

در تبیین این نتیجه می‌توان گفت از آنجایی که مهارت‌های عمومی مطالعه شامل: توانایی خواندن، یادداشت کردن، یادسپاری و پرورش قدرت حافظه و وضعیت فیزیکی از نظر زمان، مکان نقش بسیار مهمی در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان بازی می‌کنند و از مهمترین نیازهای یادگیری دانش‌آموزان به حساب می‌آیند و آنها را با افکار و اطلاعات جدید آشنا و شیوه بهتر اندیشیدن و بهتر زیستن را به آنها می‌آموزند. بنابراین احتمالاً مجله‌های رشد نیز با افزایش مهارت‌های عمومی مطالعه در دانش‌آموزان به طور غیر مستقیم در افزایش موفقیت تحصیلی و ارتقای مهارت‌های یادگیری آن‌ها نقش به‌سزایی دارند. همچنین یکی از شاه کلیدهای موفقیت تحصیلی، ارتقای توانایی خواندن در دانش‌آموزان است. که براساس نتایج مجله‌های رشد در کنارسایر منابع

غیردرسی می‌توانند در این زمینه کمک زیادی کنند. به این ترتیب که جای خالی موضوعاتی را که در کتاب درسی نیست، به شیوه بازی و لذت و سرگرمی پر کنند. با این روش دانش‌آموزان را به وجد می‌آورند و در نتیجه یادگیری اتفاق می‌افتد. (ناصری، ۱۳۹۴). عامل مهم دیگر تاثیرگذار در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان و افزایش مهارت مطالعه آنان، یادداشت برداری است. مطالعه فرایندی فعال و پویا است و برای نیل به این هدف دانش‌آموز باید از تمام حواس خود برای درک صحیح مطالعه استفاده کند و نکات مهم را یادداشت نماید تا هم با مطالب مورد مطالعه درگیر شده و حضوری فعال و همه‌جانبه در یادگیری داشته و هم در زمان مورد نیاز، خصوصاً قبل از امتحان، بتواند از روی نوشته‌های خود مرور کرده و خیلی سریع مطالب مهم را مجدداً به خاطر سپرد. مجلات رشد نیز با ارائه فعالیت‌های متنوعی چون گفت‌وگو و گزارش و برگزاری مسابقه و آموزش شیوه‌های یادداشت برداری، به صورت مستقیم و غیر مستقیم این مهارت را در دانش‌آموزان تقویت می‌کنند.

همچنین براساس نتایج مشخص شد که مجلات رشد به پرورش قدرت حافظه دانش‌آموزان کمک می‌کنند. عبارت دیگر دانش‌آموزان با شنیدن شعرها و قصه‌های آن‌ها می‌توانند بینش و اطلاعات وسیع‌تری پیدا می‌کنند، قدرت حافظه آنان پرورش یابد و در همین مسیر هوشیار، دارای اعتماد به نفس و مسلط به دنیای اطراف خود خواهند شد. دانش‌آموزی که همگام با مطالعه درسی، به طور جدی به مطالعه کتاب‌ها و نشریات غیردرسی مانند مجله‌های رشد می‌پردازد نه تنها از سطح فکر و اندیشه‌های وسیع‌تری برخوردار می‌شود بلکه قدرت به یادسپاری، گستره حافظه و ذهنش برای فراگیری فعال‌تر و گنجینه لغاتش کامل‌تر می‌شود. افق‌های جدیدی پیش رویش باز می‌گردد. گرچه نتیجه بررسی این فرضیه نشان داد که مطالعه مجلات رشد بر مهارت‌های عمومی مطالعه دختران بیشتر از پسران تاثیر داشته است. همچنین هر چه از دوره ابتدایی دورتر می‌شویم، سیر و انگیزه مطالعه در بین دانش‌آموزان دختر و پسر کمتر می‌شود به تبع آن تاثیر خواندن مجله‌های رشد بر مهارت‌های عمومی مطالعه کاهش می‌یابد. اما این موضوع دلایل مختلفی دارد. از ویژگی‌های بارز دانش‌آموزان گروه سنی دوره متوسطه ورود به مرحله تحولات فکری، هیجانی، زیستی ناشی از دوران بلوغ، گسترده شدن توانایی‌های فکری و ذهنی، احساس توانایی تأثیرگذاری و ایفای نقش‌های مفید اجتماعی و شرکت در زندگی گروهی، جهت‌دار شدن کنجکاوی نوجوان و تفکر درباره مسائل جدی زندگی نظیر: انتخاب رشته، انتخاب شغل و نگرانی نسبت به این مسائل است. همچنین رشد تحول در پسران دیرتر از دختران اتفاق می‌افتد به گونه‌ای که در دوره اول متوسطه بسیاری از دختران وارد مرحله بلوغ شده‌اند درحالی که برخی از پسران در دوره دوم متوسطه به مرحله بلوغ می‌رسند. شاید این یکی از دلایلی باشد که بین میزان تاثیر مطالعه مجله‌های رشد در بین دختران و پسران تفاوت وجود داشته و مطالعه کتاب‌های غیر درسی و مجله‌های رشد در بین دانش‌آموزان دختر و پسر دوره متوسطه اول و دوم از اولویت پایین‌تری نسبت به دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم ابتدایی برخوردار است.

مطالعه مجله‌های رشد مهارت‌های مطالعه درسی را در بین دانش‌آموزان دختر بیشتر از دانش‌آموزان پسر افزایش داده است. به علاوه مطالعه این مجله‌ها مهارت‌های مطالعه درسی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم ابتدایی را بیشتر از دانش‌آموزان دوره اول متوسطه، و مهارت‌های دانش‌آموزان دختر و پسر دوره اول متوسطه را بیشتر از دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم افزایش می‌دهد. بخشی از نتایج این فرضیه با نتایج تحقیقات انجام شده توسط، بابانژاد قصاب (۱۳۷۴)، و امینیان (۱۳۷۴) در داخل کشور و پژوهش‌های مورتی و همکاران (۲۰۱۶) زین‌العابدین و همکاران (۲۰۱۱) ژان و همکاران (۲۰۱۰) در خارج از کشور همسویی دارد. در تبیین این نتایج می‌توان اذعان داشت که مهارت مطالعه روشی برای کدگذاری، ذخیره‌سازی، نگاه‌داری و بازگویی و استفاده از اطلاعات به روش منطقی، مؤثر و کافی می‌باشد. مهارت مطالعه با کاهش خستگی، اضطراب، صرفه‌جویی در وقت و افزایش آمادگی برای امتحان و افزایش عملکرد تحصیلی ارتباط مستقیم دارد. مطالعه یک فن و مهارت است و یک دانش آموز ماهر باید روش درست مطالعه را بداند تا بتواند بهتر یاد بگیرد، بهتر امتحان بدهد، از درس خواندن لذت ببرد و نهایتاً این که از عملکرد خویش احساس خوبی داشته باشد. مهارت مطالعه روشی برای کدگذاری، ذخیره‌سازی، نگاه‌داری و بازگویی و استفاده از اطلاعات به روش منطقی، مؤثر و کافی می‌باشد. مهارت مطالعه با کاهش خستگی، اضطراب، صرفه‌جویی در وقت و افزایش آمادگی برای امتحان و افزایش عملکرد تحصیلی ارتباط مستقیم دارد. مطالعه یک فن و مهارت است و یک دانش‌آموز ماهر باید

روش درست مطالعه را بداند تا بتواند بهتر یاد بگیرد، بهتر امتحان بدهد، از درس خواندن لذت ببرد و نهایتاً این که از عملکرد خویش احساس خوبی داشته باشد.

یکی از مهارت‌های مورد نیاز برای مطالعه مؤثر برنامه ریزی درسی است. انجام این فعالیت مهم به نحو احسن بطوری که نتایج خوب و عالی در بر داشته باشد اهمیت زیادی دارد. هیچ کاری بدون برنامه ریزی فعالیتی کامل نخواهد بود. متأسفانه امروزه معلمان هیچ توصیه‌ای به دانش‌آموزان درباره نحوه مطالعه و امتحان دادن نمی‌کنند آن‌ها زمان زیادی را صرف مطالعه خود می‌کنند ولی خیلی کم در مورد بهبود مهارت‌های مطالعه خود فکر می‌کنند. بخش عمده‌ای از دانش‌آموزان در خانه و مدرسه اغلب اوقات خود را صرف یادگیری‌های غیرفعال، به حافظه سپردن مفاهیم درس‌ها و همچنین اضطراب امتحان و نمره می‌کنند و از هدف اصلی تعلیم و تربیت که پرورش انسان‌های خلاق و مبتکر و کارآمد است باز می‌مانند. درحالی که آموزش مهارت مطالعه درسی، توانایی برنامه‌ریزی را در دانش‌آموز پرورش می‌دهد و تقویت می‌کند و باعث مسرت خاطر، وسعت تخیل و قوت تصور او می‌شود و نیروی ابتکار و ابداع به او می‌بخشد. (جعفری هرندی، وفایی، نجفی، ۱۳۹۵) یکی از ابزارهای آموزش این مهارت، می‌تواند رسانه‌های آموزشی از جمله مجله‌های رشد باشند. یکی از اهداف و ویژگی‌های مجله‌های رشد، تمرین در بهبود مهارت‌های مطالعه، خواندن و بحث‌های آموزشی است. (اوجیان، ۱۳۹۴). اما در تبیین تفاوت بین مهارت مطالعه درسی در بین دختران و پسران و در دوره‌های تحصیلی می‌توان اذعان داشت که دانش‌آموزان دوره متوسطه با تحولات فکری، هیجانی، زیستی و دگرگونی ناشی از دوران بلوغ و با مسایلی نظیر انتخاب رشته، انتخاب شغل، فزونی گرفتن الگوپذیری و همانندسازی از همسالان، جهت‌دار شدن کنجکاوی، ورود به مرحله تفکر انتزاعی، شکل‌گیری هویت و ایفای نقش‌های گوناگون روبرو می‌باشند احتمالاً به همین دلیل است که توجه و رغبت کمتری به مطالعه منابع آموزشی غیر درسی از جمله مجله‌های رشد نشان می‌دهند و منبع مطالعه آنها به جای کتاب و مجله، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی می‌شود.

زیرا اهمیت، ارزش و تاثیرگذاری یک منبع مطالعاتی، برای کودکان و نوجوانان، یکسان نیست و با توجه به تجربیات، گرایش‌ها و خواست‌های آن‌ها این میزان تغییر می‌کند (درخشان، ۱۳۸۷) همچنین رشد تحول در دانش‌آموزان پسر دیرتر از دانش‌آموزان دختر رخ می‌دهد شاید به همین دلیل است که مطالعه مجلات رشد بر مهارت‌های مطالعه درسی دختران بیشتر از پسران تاثیر داشته است. همچنین هر چه از دوره ابتدایی دورتر می‌شویم، سیر و انگیزه مطالعه در بین دانش‌آموزان دختر و پسر کمتر می‌شود به تبع آن تاثیر خواندن مجله‌های رشد بر مهارت‌های مطالعه درسی کاهش می‌یابد. شاید به این دلیل که مجله‌های رشد محتوایی را که به این تغییرات کمک می‌کند کمتر ارائه می‌دهند، مطالعه مجله‌های رشد بر مهارت‌های مطالعه درسی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم ابتدایی تاثیر بیشتری نسبت به دوره‌های دیگر داشته است.

با توجه به نتایج بررسی فرضیات پژوهش که نشان داد مطالعه مجله‌های رشد بر مهارت‌های عمومی مطالعه، مهارت‌های مطالعه درسی تاثیر دارد اما میزان تاثیر آن بسیار کم است می‌توان اذعان داشت که در قرن بیست و یکم، نظام آموزشی، نیازمند دانش‌آموزانی جستجوگر و خلاق می‌باشد. به طوری که اهل تحقیق و پژوهش باشند و رکن اصلی تعلیم و تربیت را پژوهش قرار دهند. در چنین عصری امر آموزش و یادگیری، نیازمند به کارگیری انواع ابزارها و منابع گوناگون علمی و آموزشی است و کتاب درسی دیگر تنها منبع معتبر درسی محسوب نمی‌شود بلکه محتوای آموزشی هر کلاسی باید با مشارکت دانش‌آموزان در فرایند سازنده از میان منابع متنوع موجود در محیط و هدایت خلاق ذهنی و عملی معلم و دانش‌آموز تولید شود. (سیف، ۱۳۹۵) در چنین عصری بهبود وضع مطالعه و افزایش سرعت خواندن و درک مطلب یکی از اهداف و اقدامات مهم آموزشی محسوب می‌شود. یکی از ابزارها و شیوه‌های رسیدن به این هدف‌ها مجلات رشد است. مجله‌های رشد می‌تواند دست‌مایه‌ای برای فعالیت‌های تربیتی و پرورشی مدارس باشند و به فرایند یاددهی و یادگیری، ارزشیابی تحصیلی، ارتقای نیروی انسانی از بعد دانشی و مهارتی و خانواده‌ها و انجمن اولیا و مربیان کمک کنند. مجلات رشد با سایر فعالیت‌های آموزش و پرورش، در ترویج فرهنگ مطالعه، تقویت و ترویج هویت ملی و دینی، نشاط، شادابی و غنی‌سازی اوقات فراغت، توسعه سواد خواندن، ارتقای سطح دانش و خلاقیت دانش‌آموزان نقش بسیار مؤثر و سودمند دارند. این مجله‌ها ابزار آموزشی قدرتمندی هستند که فضای معلم محور را

تعدیل و دانش‌آموزان را در آموزش خود سهیم می‌کنند. بنابراین برای افزایش اثربخشی این مجلات، لازم است محتوای مجله‌های رشد با نیازهای مرتبط با شرایط سنی و رشدی و تحول دوره بلوغ و علائق آنان در این دوره انطباق داده شود. برای نهادینه کردن مطالعه غیر درسی و مجله‌های رشد در بین نوجوانان منابع مطالعاتی مورد علاقه و متناسب با سن آنان در اختیارشان قرار گیرد. همچنین در خانواده و مدرسه و اجتماع زمینه و امکان دسترسی آسان به منابع مناسب مطالعاتی غیردرسی خصوصاً مجله‌های رشد برای دانش‌آموزان فراهم شود. دانش‌آموزان به استفاده از محتوای مجله‌های رشد در انجام فعالیت‌ها و پروژه‌های خود ترغیب شوند. در برنامه هفتگی مدارس مانند زنگ انشا زمانی برای خواندن مجله‌های رشد در نظر گرفته شود.

همچنین برای افزایش جذابیت خبری مجله‌های رشد و افزایش رغبت در دانش‌آموزان دوره‌های اول و دوم متوسطه به خواندن آن‌ها تغییرات لازم در شکل ظاهری، محتوا، نوع خط، شیوه نگارش، شکل ظاهری این مجله‌ها ایجاد شود. همچنین محتوای مجله‌های رشد از محتوای مواد درسی مستقل شده و بیشتر به مسایل مورد علاقه واقعی دانش‌آموزان دوره متوسطه و نیازهای سنی و روانشناختی آن‌ها مرتبط شوند. مطالب مجله‌های رشد محدود به مطالب درسی نشده و این مجله‌ها با توجه به نیازهای دانش‌آموزان تهیه شوند. مطالب و محتوای این مجله‌ها در جلسات گروه‌های آموزشی و شورای معلمان به بررسی گذاشته و پیشنهادات کاربردی برای ارتقای کیفیت آن‌ها و توجه بیشتر آن‌ها به نیازهای مخاطبان ارائه گردد. آگاهی و اطلاعات دانش‌آموزان دوره اول و دوم متوسطه نسبت به اهمیت و نقش مجله‌های رشد در برنامه ریزی درسی و غیر درسی و موفقیت تحصیلی آن‌ها از طریق رادیو، تلویزیون، نشریه‌های دیگر، شبکه‌های اجتماعی، وبلاگ‌ها، بروشور، پوستر افزایش یابد.

منابع

- امینیان، امیرحسین. (۱۳۷۳). بررسی شیوه های مطالعه و یادگیری دانشجویان پزشکی شهید صدوقی یزد، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی.
- اوجیان، ایمان. (۱۳۹۴). معماری اطلاعات در مجلات رشد. گزارشی از نشست «گرافیک مجلات رشد».
- جعفری هرندی، رضا؛ وفایی، رضا؛ نجفی، حسن. (۱۳۹۵). جایگاه و ابعاد مؤلفه‌های فرهنگ مطالعه در درسنامه‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی، فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۷(۱).
- جوادی یگانه، محمدرضا؛ هاشمی، سید ضیاء. (۱۳۹۲). جای خالی کتاب در اوقات فراغت، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- درخشان، نوشین؛ کاوسی، طهماسب. (۱۳۸۷). مقایسه راهبردهای یادگیری و مطالعه بیت دانش آموزان موفق و ناموفق پیش دانشگاهی در شهر میانه. پیک نور، ۱(۲۳).
- سالاری، محمود؛ دینانی، محمدحسین؛ فتاحی، رحمت‌الله. (۱۳۹۳). تحلیلی بر عوامل بازدارنده و تسهیل کننده مطالعه در ایران در چهاردهم اخیر: رویکردی مروری. پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۴(۲): ۱۲-۲۹.
- سوختانلو، حدیثه. (۱۳۹۳). مطالعه از دیدگاه اسلام و قرآن، خبرگذاری بین المللی قرآن.
- سیف، علی‌اکبر. (۱۳۹۵). روش‌های یادگیری و مطالعه، تهران، نشر دوران.
- شهاب لو، سید کمال. (۱۳۹۴). مجله باید آموزش را به فرهنگ تبدیل کند. گزارش پانزدهمین گردهمایی نمایندگان رشد و معاونین آموزشی.
- فاضل، مرتضی. (۱۳۸۱). بررسی نوع و میزان مطالعات غیردرسی دانش‌آموزان دوره متوسطه و شناسایی عوامل موثر بر آن از نظر دانش‌آموزان در شهرستان شهرضا.
- فردانش، هاشم. (۱۳۹۵). مبانی نظری تکنولوژی آموزشی. تهران: انتشارات سمت.
- مسعودی، میترا. (۱۳۹۰). بررسی میزان مطالعه آزاد دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر مشهد و تأثیر اینترنت و سایر عوامل بر آن، معاونت پژوهشی اداره کل استان خراسان رضوی.
- مظاهری، حسن. (۱۳۹۲). مطالعه تطبیقی مجله‌رشد کودک با مجله کودک کشورهای آمریکا، هند و انگلیس به منظور ارتقاء مجله رشد کودک. پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش.
- ناصری، محمد. (۱۳۹۴). مجله باید آموزش را به فرهنگ تبدیل کند. گزارش پانزدهمین گردهمایی نمایندگان رشد و معاونین آموزشی.
- Gardiner S. (2001). "Ten minutes a day for silent reading". *Educational Leadership*, 59(2): 32-35.
- Jean M, Mendezabal N. (2010). *Study Habits and Attitudes: The Road to Academic Success*. Open Science Repository Education.
- Murthy V, Sherafat R. (2016). A Study of Study Habits and Academic Achievement among Secondary and Senior Secondary School Students of Mysore City. *The International Journal of Indian Psychology* ISSN 2348-5396 (e) | ISSN: 2349-3429 (p).
- National Literacy Trust. (2014). *The Impact of eBooks on the Reading Motivation and Reading Skills of Children and Young People*.
- Sirohi V. (2004). A study of underachievement in relation to study habits and attitudes. *J Ind Edu*, 43, 14-9.
- UNESCO. (2014). *Culture for Development Indicators, Diversity of Cultural Expressions*, www.unesco.org/creativity/CDIS
- ZainolAbidin M J, Majid Pour M, Jesmin A. (2011). A Survey of Online Reading Habits of Rural Secondary School Students in Malaysia. *International Journal of Linguistics*. 3(1): 33

The role of Roshd magazine on Students planning and Study Skills

Nayereh shahmohammadi¹

Abstract

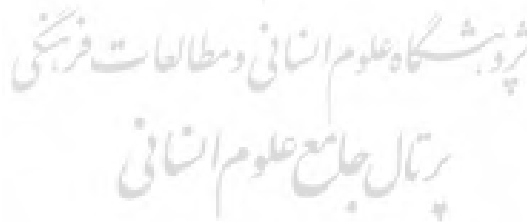
Purpose: The aim of this study was to investigate the role of student growth journals on the development of planning skills and study among students.

Methodology: This study was a post-event study. The statistical population of the second year elementary and first and second year high school students in Tehran and Alborz provinces in the 2017-18 academic year was 683989. Using Cochran's formula of 1890 people, the sample size was determined and selected by multi-stage random sampling method. A combined questionnaire consisting of two questionnaires of Dr. Seif's planning and study skills and question growth journals was used. The face validity of the questionnaire was assessed and determined by 10 experts. The reliability of the questionnaire with Cronbach's alpha was 0.7. Data were analyzed using frequency percentage, mean and standard deviation, univariate t-test, chi-square and analysis of variance using SPSS software.

Results: The results of two-way analysis of variance test (gender interaction and course) showed that there was a significant difference between the effect of reading growth journals on general study skills, between male and female students and in study courses. In other words. The effect of these journals on general reading skills in girls is more than boys ($f = 3.907, P < 0.048, \theta = 0.02$).

Conclusion: The results showed that the study of journals has improved the development of planning skills and course study, including: planning and scheduling of course study and preparation for exams in students. The extent of this effect was higher among female students than male students.

Keywords : planning and scheduling studying, general reading skills, studying skills

---

¹ Academic Staff of Organization for Educational Research and Planning (OERP) , Tehran,Iran
Nsh_teh@yahoo.com